

{ datorrena } **Isidro Esnaola**

«Ekonomia da, ergela!»

Lelo hori, beste batzuen artean, erabili zuen Bill Clintonek 1992ko hauteskunde kanpainan. Arrakastaz gainera, George Bushi irabazi baitzizkion hauteskundeak eta Ameriketako Estatu Batuetako presidentetza lortu baitzuen. Clintonen kanpainako estrategak, James Carvillek, asmatu omen zuen “Ekonomia da, ergela!” leloa. Eztabaida politikoan ekonomiaren garrantziaz ohartarazteko esaldia besterik ez zen, baina kanpainaren lelo nagusienetarikoa bat bilakatu zen. Dena den, esaldiak ez du gaurkotasuna galdu, Donald Trumpen garaipenak ekonomiaren inguruko eztabaida piztu baitu.

Harrigarria bada ere, orduetik hona ezkerren mezu ekonomikoa, maila teorikoan zein praktikoan, gainbeheran joan da. Egun ezkerrek liberalismoaren oinarriak hain barneratuta ditu ezen berezko beharko lukeen diskurtso ekonomikoa erabat desagertu den. Paradoxikoa bada ere, hori ongizate estatuaren aurkako eraso sakona gauzatu denean gertatu da. Kapitala sozialismo erreala-
ren desagertzeaz eta ezker-
raren ahuldadeaz baliatu
zen ongizate estatuaren
moldaketa sakona egiteko:
lan erreformak, pentsio sis-
temaren eraldaketa, sektore
publikoaren pribatizazioa,
merkatuaren erregulazioa-
ren ezabaketa, eta abar. Era-
so horien bitartez herritar
xumeen lan eta bizi baldin-
tzak pixkanaka higitzen jo-
an dira. Are okerrago, ezke-
rraren mezu argirik gabe,
langile eta herri sektoreen
posizioa bera ere ahuldu
egin da. Hori gertatu da, hain zuzen, lanaren eta kapita-
laren arteko gatazka gero eta agerikoagoa denean. Baina
ezkerreko indarrek ez diote horri aurre egin nahi izan;
edo, behintzat, ez dira gai izan diskurtsoa gaurkotzeko
eta alternatibak marrazteko. Hori horrela, honako jarre-
ra nagusitu da: eustea jarrera kontserbadorea da, baina,
erasoaren norabidea ikusita, zein izan daiteke uneotan
eustea baino jarrera aurrerakoiagoa?

Ezker eraldatzailea bere dogmen preso gainbeheran sartzen zen bitartean, sozialdemokraziak liberalismoa-
ren oinarri ekonomikoa onartu zituen. Ezkerreko dis-
kurtso eta praktika beste borroka batzuen inguruan
eraiki zituen sozialdemokraziak: hainbat kolektiboren
eskubideen inguruan (gay eta lesbianen ezkontza esku-
bidea...), edo aukera berdintasuna bermatzearen ingu-
ruan (ezberdintasun ekonomikoa ukitu gabe). Zalan-

tzarik gabe, gai horiek berebiziko garrantzia dute ber-
dintasunean oinarritutako gizartea eraikitzeko, baina,
ekoizpen harremanen eraldaketa baztertzen den unetik,
boterea eta aberastasuna sortzeko eta pilatzeko meka-
nismoak indartu egiten dira. Gaur egun, esate baterako,
enpresa, instituzio moduan, estatua bera baino garran-
tzitsuagoa bilakatu da gure gizartean. Ezin da enpresa-
ren askatasuna mugatuko duen ezer planteatu, are gu-
txiago enpresek sortutako etekinak zergapetzea. Erabateko garaipen ideologikoa lortu dute eskuineko in-
darrek.

Garaipen horrek herritarren gehiengo baten egoera
ekonomikoa okertzea ekarri du mundu osoan: leku ba-
tzuetan lanik gabe eta zorpetuta bizi dira herritarrak,
eta, beste batzuetan, kale gorrian; migratoria bultzatuta
denak, kapitalaren atzetik. Eta ezkerren mezu argirik
ezean, eskuin muturreko indarrak potolotzen ari dira.
Eta hori ez da soilik gertatu krisian dauden herrialdee-
tan, herrialde nordikoetan ere gertatu da, aurreko larun-

Ekoizpen harremanen eraldaketa
baztertzen den momentutik, boterea eta
abertasuna sortzeko eta pilatzeko
mekanismoak indartu egiten dira. Eskuin
indarren garaipen ideologikoa gertatu da

batean, orrialde honetan bertan, Gorka Elejabarrietak go-
goratzen zigun moduan.

Ezkerreko mezua gaurkotzeko saiakera praktiko arra-
kastatsua eskarmentu handiko bi militante zaharren
aldetik etorri da. Britainia Handian Jeremy Corbyn eta
Ameriketako Estatu Batuetan Bernie Sanders izan dira
hainbat kontzeptu oso sinple eta argi berreskuratu dituz-
tenak. Beharbada, beraiek bezala zaharrak dira, baina,
gaur-gaurkoz, azterketak osatzeko ezinbestekoak. Esate
baterako, klase borroka. Azken boladan bakarrik Warren
Buffet aberatsak erabili du, patxada ederrean gainera:
«Klase borrokak existitzen jarraitzen du, eta nire klasea
irabazten ari da». Horrelako beste kontzeptu bat esplota-
zioa da. Horrelako kontzeptuak mahai gainean jarri gabe
ezin da azterketarik osatu, are gutxiago ezkerreko alter-
natiba ekonomikorik sendotu. •